

Asia: VM212:00/2018 VN/10384/2019

Lausuntopyyntö valtionavustushankkeessa (VM212:00/2018) toimivan järjestöjaoston väliraportista

1 Taustatiedot

Lausunnonantaja

Muu, mikä [Yhteisö]

2 Järjestöjaoston alustavat ehdotukset ja selvityksen kohteet

1 Monivuotiset toiminta-avustukset (s. 14)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

Keskeistä on huomioida tasapuolisuus ja se, että kaikkia resursseja ei niiden vähetessä kohdenneta pitkään rahoitusta saaneille tahoille, joka saattaa johtaa siihen, että uusille toimijoille ja toiminnoille ei riitä rahoitusta. Rahoituksen pitäisi mahdollistaa muuttuvassa toimintaympäristössä uudenlaisten ja innovatiivisten toimintojen kokeilemisen ja siten tukea järjestöjen roolia yhteiskunnallisten uudistusten aloittajina. Lisäksi järjestökentän näkemys paikallisella, maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla tulee huomioida toimintaympäristön muutoksia arvioitaessa. Paikallisesti ja maakunnallisesti toimivien yhdistysten ja niiden toimintaa tukevien verkostojärjestöjen asiantuntemus ihmisten arjesta ja järjestöjen asiakastyöstä rakentuu siellä missä työ tehdään.

2 Valtionavustushakujen koordinointi (s. 15)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

On kannatettavaa, että eri rahoitushakemuksiin liittyvää työmäärää voidaan näillä ehdotuksilla vähentää ja valtionavustushaku tukee johdonmukaista kokonaisuuksien rakentamista ja aikatauluttamista.

3 Valtionavustusten digitaalinen haku ja raportointi (s. 15)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

Digitaaliseen hakuun ja raportointiin siirryttäessä olisi ensiarvoisen tärkeää, että maakunnissa olisi tarjolla ohjausta ja tukea erilaisille ja erikokoisille järjestöille avustusten hakuun, toiminnan toteuttamiseen ja raportointiin. Tehtävä olisi luonteva maakunnallisille verkostojärjestöille. Laaja-alainen ohjaus ja tuki, jonka saamisen edellytyksenä ei ole jäsenyys valtakunnallisessa järjestössä, mahdollistaa myös pienempien yhdistysten ja järjestöjen osallistumisen valtionavustus pohjaisen toiminnan toteuttamiseen.

4 Valtakunnallisten keskusjärjestöjen rooli valtionavustustoiminnassa (s. 16)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta pitää valtakunnallisten keskusjärjestöjen ehdotettua roolia osin ongelmallisena.

Järjestöissä on paljon toimijoita, jotka eivät kuulu jäsenenä valtakunnallisiin järjestöihin ja tällaisia järjestöjä perustetaan enenevässä määrin. Järjestöjen kehittämistoiminnan tuloksellisuutta lisää se, että yksittäiset järjestöt ja yhdistykset saavat resurssia itsenäiseen kehittämistoimintaan.

Tärkeää onkin turvata se, että maakunnissa olisi tarjolla ohjausta ja tukea erilaisille ja erikokoisille järjestöille avustusten hakuun, toiminnan toteuttamiseen ja raportointiin. Tehtävä olisi luonteva maakunnallisille verkostojärjestöille. Laaja-alainen ohjaus ja tuki, jonka saamisen edellytyksenä ei ole jäsenyys valtakunnallisessa järjestössä, mahdollistaa myös pienempien yhdistysten ja järjestöjen osallistumisen valtionavustus pohjaisen toiminnan toteuttamiseen.

5 Rahapeliteuttoja jakavien ministeriöiden toimintatapojen yhdenmukaistaminen (s. 17)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta

6 Valtionavustustoiminnan uusi toimintamalli (s. 18)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

Uuden toimintamallin käyttöönotossa on ehdottomasti otettava huomioon avoimen hallinnon periaatteet. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta katsoo, että uusi toimintamalli ja siihen liittyvä toimintakulttuurin muutos edellyttää alueellisten toimijoiden, mm maakunnallisten verkostojärjestöjen parempaa integraatiota ja osallisuutta yhteiseen valmisteluun. Näin valmistelussa tulisi kuulla alueellisten ja paikallisten sekä pienempien yhdistystoimijoiden ääni maantieteellisesti koko Suomen kattavasti ja kootusti.

7 Odottamattomien muutosten huomioon ottaminen (s. 18)

Järjestöjaoston ehdotus, että yhdistysten äkillisiä talous- ja toimintamuutoksia alettaisiin seurata kahden vuoden jaksolla on kannatettava. Aitojen kokeilujen ja tuloksetta kehittämistyön toteuttamisen edellytyksenä on se, että avustuksen saaja voi hankekauden aikana arvioida tavoitteen ja toimintojen tarkoituksenmukaisuutta ja tehdä tarvittaessa muutoksia resurssien ja toimintojen suuntaamisessa joustavasti. Tällä hetkellä STEA-rahoitteista kehittämistoimintaa hankaloittavat tiukat talous- ja toimintaohjeistukset.

8 Toiminnassa tapahtuvien olennaisten ja/tai odottamattomien muutosten ilmoittaminen (s. 19)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

9 Yhdistysten talouden ja toiminnan raportointi (s. 19)

Tarkoituksenmukaista ei ole, että käytön selvittämiseen ja tuloksellisuuden raportointiin menee enemmän aikaresursseja kuin itse toimintaan. Tämä on myös eriarvoistavaa, sillä pienillä toimijoilla ei ole erikseen resursoida henkilöt tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointiin. Alueille resursoitua neuvonta- ja tukiorganisaatioita voisivat tukea ja neuvoa paikallisia toimijoita talouden ja toiminnan raportointiin ja arviointiin liittyvissä kysymyksissä.

10 Yhdistysten osallisuus ja vaikuttaminen (s. 20)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta selvityksen laatimisesta

11 Valtionavustushakemusten ja -selvitysten käsittely tiimeissä (s. 21)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa esitystä ja tähdentää, että avustuksen hakijoiden oikeusturva on vahvempi, mikäli avustushakemuksia käsittelee useampi henkilö. Tämä ei saa kuitenkaan lisätä käsittelyaikoja ja tuoda hakemusmenettelyyn lisäbyrokratiaa.

12 Yleisavustusten ja erityisavustusten arviointikriteerit (s. 21)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta yhtyy järjestökyselyssä esille nousseeseen näkemykseen, että valtionavustusten käyttötarkoitukset eivät ole aina selkeitä. Yhdistykset saattavat hakea niin yleisavustusta kuin erityisavustustakin samankaltaiseen toimintaan, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Neuvottelukunta pitää hyvänä, että valtionavustusten käyttötarkoitukset määriteltäisiin selkeillä kriteereillä ja määriteltyä käyttötarkoitusta voitaisiin selkeyttää erityisehdoilla tai päätösکوhtaisilla ehdoilla.

13 Yhteiset vastuullisuuskriteerit (s. 22)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta

14 Varainhankinta ja rahoituslähteiden yhteensovittaminen (s. 22)

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta kannattaa ehdotusta.

Yhdistysten omarahoituksen hankinta lisää niiden autonomisuutta ja riippuvuutta julkisista rahoituksista. Julkisten avustusten epävarmuus lisää yhdistysten tarvetta ja painetta monipuolistaa rahoituspohjaansa ja kehittää varainhankintaa. Valtionavustusta saavat yhdistykset saattavat olla tilanteessa, jossa avustusten ehdot estävät varainhankinnan ja talouspohjan laajentamiseen liittyvän kehittämistyön.

Pidämme tärkeänä selvityksen lähtökohtaa, että yhdistyksen tulot eivät vähentäisi yleisavustusta tai kohdennettua yleisavustusta, vaan tulot otettaisiin pääsääntöisesti huomioon positiivisesti harkittaessa ja myönnettäessä avustusta, jos järjestön toiminta on ollut tuloksellista.

15 Taloustarkastajan tehtävä (s. 23)

-

3 Järjestöjaoston väliraportti ja valtionavustustoiminta

Järjestöjaoston väliraporttia koskevat yleiset huomiot

-

Valtionavustustoimintaa koskevat yleiset huomiot

Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta haluaa painottaa tarvetta päästä irti vanhoista siiloista. Eri ministeriöiden rahoituksilla toimivien järjestöjen on ollut hankalaa toimia täydellisessä yhteistyössä rahoituksen asettamien rajojen vuoksi. Monissa tapauksissa yllättävät ja sektorirajat ylittävät yhteistyökuviot ovat parhaita ja vain paikallisesti pystytään tunnistamaan näitä yhtymäpintoja ja tilaisuuksia. Tällaiset yllättävätkin yhteistyömuodot on pystyttävä mahdollistamaan ilman että rahoitus toimintaa estää tai hankaloittaa.

Valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaistamista koskevat ehdotukset järjestöjaostolle valmistelun jatkamiseksi

-

Ruohola Hanna
Satakunnan järjestöjen neuvottelukunta